

МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 35.08(477)

ОРГАНІЗАЦІЯ СКЛАДЕННЯ ПРИСЯГИ ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ

В.О.Андрєєв,

Національна академія державного управління при Президентові України

Email: ven73@ukr.net

ORCID: 0000-0002-3610-9708

У статті досліджено питання правового регулювання процедури організації складання Присяги державним службовцем. Проаналізовано чинне законодавство, яке регулює питання організації приведення особи до Присяги працівника державної служби. Наведено деякі аспекти правового врегулювання процедури складання присяги іншими суб'єктами владних повноважень.

Обґрунтовано думку про те, що приведення особи до Присяги державного службовця є адміністративно-правовою формою державного управління, яка полягає у праві вчинення дій юридичного характеру. Така правова форма управлінської діяльності завжди тягне за собою юридичний наслідок, який породжує, змінює або припиняє правовідносини для особи.

Сформульовано власні пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства в частині процедури та організації складання Присяги державним службовцем.

Ключові слова: присяга, державна служба, державний службовець, процедура складання присяги.

ORGANIZATION OF THE PUBLIC STAFF

V.O.Andrieiev,

National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

The article is devoted to the study of the legal regulation of the procedure for organizing the oath by a public servant. The current legislation, which regulates the organization of bringing the person to the oath of a civil servant, is analyzed. The article presents some aspects of the legal regulation of the procedure for the oath of office by other subjects of power.

It is substantiated the idea that bringing a person to an oath of a public servant is an administrative-legal form of public administration, which consists in the right to act of a legal nature. This legal form of management activity always entails a legal consequence that generates, changes or terminates the legal relationship for a person.

The author formulates his own proposals regarding the improvement of the national legislation in terms of the procedure and organization of the oath by the civil servant.

Key words: oath, civil service, civil servant, oath procedure.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасний етап розвитку українського суспільства передбачає радикальні зміни в усіх сферах суспільного життя з використанням накопиченого досвіду за роки незалежності нашої держави, а також дотриманням вимог міжнародних договорів. Відповідно до стратегії "Україна-2020" проведення реформ має на меті побудову ефективної, прозорої та професійної системи державного управління з урахуванням європейських стандартів, відображених в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС.

Згідно з положеннями Закону України "Про державну службу" одним із головних аспектів

реформи у сфері державного управління є підвищення вимог до професійної компетентності державного службовця, яка, на нашу думку, полягає в наявності у кандидата на заміщення посади державного службовця відповідних моральних та ділових якостей, що спонукали б службовця до дотримання службової дисципліни, яка вимагає насамперед неухильного додержання Присяги державного службовця.

Аналізуючи законодавство різних країн світу, можна констатувати, що найбільш поширеним інститутом державного управління у світі є інститут присяги, і Україна не є винятком. Так, в окремих положеннях чинного законодавства країн світу закріплено тексти присяг та встановлено

© Андрєєв В.О., 2018

порядок приведення до присяги різних категорій осіб, що претендують на заміщення посад у державних органах влади.

Зміст присяги відображає головні цінності, якими повинен керуватися державний службовець під час виконання своїх службових обов'язків, тим самим характеризуючи той чи інший державний інститут. У свою чергу, стан унормованості процедури складання Присяги державним службовцем далекий від досконалості. Проблеми, пов'язані з правовим регулюванням процедурних норм Присяги державного службовця в умовах перехідного для України періоду, є недостатньо зрозумілими для громадянського суспільства та неосмисленими як у теорії права, так і в юридичному аспекті. Наслідком цього є відсутність єдиної усталеної універсальної моделі порядку приведення особи до Присяги державного службовця. Відтак передбачений законодавцем порядок приведення державного службовця до присяги є досить різноманітним і неоднозначним, що зумовлює необхідність дослідження цього інституту та визначення його місця серед інших.

Аналіз останніх публікацій за проблематикою та визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Окремі проблемні питання, пов'язані з процедурами складання Присяги державного службовця, а також інших категорій публічних службовців, досліджували такі українські вчені, як Л.Р.Біла-Тіунова [1], М.М.Білінська [2], К.О.Ващенко [3], Ю.В.Ковбасюк [4], І.Б.Коліушко [3], В.С.Куйбіда [5], В.А.Ребало [6], С.М.Серьогін [7] та ін. Зазначені вчені у своїх наукових дослідженнях приділяли увагу розкриттю різних аспектів державної служби та етапам її проходження. Так, К.О.Ващенко та І.Б.Коліушко є співавторами постатейного науково-практичного коментаря до Закону України "Про державну службу" від 10 грудня 2015 р., в якому значна увага приділена європейському досвіду вступу на державну службу, складанню Присяги державного службовця й службовій кар'єрі. Л.Р.Біла-Тіунова підготувала цілий цикл наукових праць стосовно службової кар'єри публічних службовців. При цьому питання процедури складання Присяги державного службовця на науковому рівні системно не досліджувалися, чим і пояснюється вибір теми статті.

Формулювання цілей (мети) статті. Основною метою статті є формування концептуальних державно-управлінських засад організації складання Присяги державним службовцем, аналіз нормативно-правових актів, у положеннях яких

закріплена процедура складання Присяги державним службовцем, а також інших видів присяги суб'єктів владних повноважень.

Виклад основних результатів дослідження та їх обґрунтування. Інститут присяги в Україні охоплює практично всіх публічних службовців, яким делеговані повноваження суб'єктом державної влади. Відповідно до норм чинного законодавства на державних чиновників покладається обов'язок скласти присягу на вірність Українському народові.

За юридичною силою та правовою регламентацією присяга може мати неформалізований і формалізований характер. Неформалізована присяга не має юридичної сили, а є морально-психологічним актом особи, яка її складає. До такого виду присяги можна віднести присягу "Клятва Гіппократа", яку складають медичні працівники. Мета такої присяги полягає, насамперед, у спонуканні лікаря до відданої праці в ім'я спасіння людського життя. Формалізовану присягу складають особи, які вступають на військову службу, до правоохоронних органів, а також на посади до органів законодавчої, виконавчої та судової влади відповідно до вимог чинного законодавства [8]. Серед формалізованих присяг особливе місце посідає присяга державного службовця, яка має неабияке значення для набуття статусу державного службовця. Адже Законом України "Про державну службу" передбачено, що статусу державного службовця особа набуває з дня складання присяги.

Незважаючи на прийняття Закону України "Про державну службу" в редакції від 2015 р., питання організації складання присяги державним службовцем розглядається в контексті номінальної умови набуття особою офіційних владних повноважень, делегованих державою, що впливає із нечітко сформульованих вимог до процедури приведення особи до складання Присяги державного службовця. Відповідно законодавцем чітко не визначена організація складання Присяги державним службовцем, що применшує значущість Присяги як юридичного факту зміни правового статусу особи і ставить її на один щабель з будь-якими урочистими церемоніями.

На нашу думку, факт складання Присяги державного службовця безпосередньо пов'язаний з набуттям особою відповідного спеціального статусу, що передбачає надання йому прав і обов'язків, наслідком за невиконання або неналежне виконання яких є юридична відповідальність. Тому питання організації складання присяги як підстави набуття статусу державного службовця є й досі актуальною.

Ю.М.Старилів вважає, що проходження державної служби – це процес, який бере свій початок з виникнення державно-службових відносин, тобто з моменту заміщення посади державного службовця [9]. Я.В.Мірошніченко на підставі узагальнення етапів проходження державної служби в окремих органах державної влади визначив такі: 1) вступ на державну службу, що включає збирання необхідної інформації, випробувальний термін, укладення контракту (договору), складення присяги; 2) присвоєння спеціального звання та переміщення по службі; 3) просування по службі (кар'єрне зростання), атестація, професійна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації; 4) вжиття щодо державного службовця заходів заохочення та стягнення; 5) припинення служби в державних органах [10, с. 234–236].

Проходження державної служби – це процедура, кожна зі стадій якої потребує чіткої регламентації. Таким чином, Присяга державного службовця є одним з елементів інституту державної служби, і організація складання Присяги державного службовця як початкової стадії проходження державної служби вимагає обов'язкового правового регулювання. Насамперед потрібно зазначити, що Законом України “Про державну службу” передбачений обов'язок складення Присяги особою, яка вперше призначається на посаду державної служби. Вказаний Закон у своїх положеннях закріпив деякі питання, пов'язані зі складанням Присяги державного службовця. Разом із тим положення ст. 36 Закону не містять чітких вимог щодо процедури складення Присяги державним службовцем.

Так, згідно з ч. 3 ст. 21 Закону України “Про державну службу” особа, яка вступає на посаду державної служби вперше, набуває статусу державного службовця з дня публічного складення нею Присяги [11]. Приведення особи до Присяги державного службовця є адміністративно-правовою формою державного управління, яка полягає у праві вчинення дій юридичного характеру. Така правова форма управлінської діяльності завжди тягне за собою юридичний наслідок, який породжує, змінює або припиняє правовідносини для особи. Інакше кажучи, приведення особи до Присяги державного службовця можна поставити на один щабель з такою правовою формою управлінської діяльності, як видання адміністративного акта державного управління.

Відповідним актом державного управління є акт призначення на посаду державного службовця. Залежно від категорії посади державного

службовця акт може бути у вигляді указу, постанови, наказу або рішення, тобто акт про призначення державного службовця є складовою організацій Присяги державного службовця, оскільки юридичним фактом набуття особою статусу державного службовця є складення присяги.

Слушно є думка, що форма управлінської діяльності відіграє конче важливу роль у процесі державного управління, оскільки за її допомогою забезпечуються додержання встановленого порядку управління, гласність та прозорість діяльності органів державного управління [12, с. 307]. Отже, організація складення Присяги державним службовцем є правовою формою державного управління, адже наслідком такої дії є набуття особою статусу державного службовця – юридичного факту, який, у свою чергу, генерує державно-правові відносини.

Разом із тим законодавцем покладений обов'язок на державний орган, до якого зараховується службовець, інформувати одночасно з виданням відповідного акта про призначення на посаду органи державної фіскальної служби про укладення трудового договору. Повідомлення державної фіскальної служби є обов'язковою складовою укладання трудового договору.

Таким чином, дата початку виконання посадових обов'язків не збігається з датою видання акта про призначення [13]. Це свідчить про те, що такий юридичний факт, як складення Присяги державного службовця, не є підставою для фактичного початку роботи державного службовця.

У ч. 5 ст. 31 Закону України “Про державну службу” обов'язок організації складення Присяги державного службовця покладається на службу управління персоналом відповідного органу державної влади, до якого вступає особа на державну службу. Управління персоналом у системі державної служби – це цілеспрямована та скоординована діяльність фахівців у сфері формування та ефективного використання кадрового потенціалу [14].

Відповідно до ст. 18 Закону України “Про державну службу” служба управління персоналом – це структурний підрозділ або посада спеціаліста з питань персоналу з прямим підпорядкуванням керівнику державної служби [11]. У свою чергу, ч. 4 ст. 18 закріплює норми щодо затвердження “Типового положення про службу управління персоналом державного органу”, який визначає основні завдання та функції служби управління персоналом.

Варто звернути увагу на основні завдання та функції служби управління персоналом, зокрема

щодо організації складення Присяги державним службовцем. Отже, служба управління персоналом, як зазначено в розд. 2 “Типового положення про службу управління персоналом державного органу”, організовує складення Присяги державного службовця, який уперше вступає на державну службу, та оформляє документи про присвоєння відповідних рангів державним службовцям; документально оформляє вступ на державну службу; розробляє нормативно-правові акти, що стосуються питань трудових відносин; організує ознайомлення державних службовців з правилами внутрішнього службового розпорядку державного органу, посадовими інструкціями з проставленням ними підписів та дати ознайомлення; оформляє і видає державному службовцю службове посвідчення; забезпечує підготовку матеріалів щодо призначення на посаду державного органу; здійснює роботу, пов’язану із заповненням, обліком і зберіганням трудових книжок та особових справ працівників державного органу [15].

Ознайомлення із наведеними вище завданнями та функціями “Типового положення про службу управління персоналом державного органу” свідчить про відсутність у ньому навіть згадки про саму процедуру складення Присяги державним службовцем. Аналіз показав, що Закон України “Про державну службу” також не містить положень щодо вказаної процедури. Законодавець зазначає, що завдання організації приведення особи до Присяги державного службовця покладається на службу управління персоналом відповідного державного органу, але разом із тим не прописує процедурних норм, а натомість містить вторинні (додаткові) завдання, що повинен виконувати структурний підрозділ або посадова особа, яка провадить кадрову політику в державному органі для організації приведення особи до складення присяги.

Також слід зауважити, що вищезгадане Типове положення про службу управління персоналом державного органу надає право розробки та затвердження положення про службу управління персоналом у відповідному органі державної служби керівнику державного органу, що має відповідати Типовому положенню. Таким чином, і в положенні про службу управління персоналом відповідного державного органу відсутні процедурні норми щодо організації складення Присяги державного службовця.

У ч. 2 ст. 36 Закону України “Про державну службу” записано, що особа, яка претендує на заміщення посади державного службовця, виголо-

шує Присягу в присутності державних службовців структурного підрозділу, на посаду в якому її призначено, та представників служби управління персоналом, а також підписує текст Присяги із зазначенням дати її складання [11]. Проаналізувавши положення вищезазначеного Закону, можна констатувати, що законодавцем не визначено місце складання Присяги державного службовця, на відміну від інших видів присяги. Так, судді складають присягу в приміщенні із символами влади, а майбутні працівники поліції – біля пам’ятних стел, пам’ятників, знаків загиблих працівників правоохоронних органів з метою патріотичного виховання особового складу. Таким чином, місце приведення особи до складання Присяги державного службовця визначає служба управління персоналом на власний розсуд.

Положення Закону України “Про державну службу” не містять чіткого кола осіб, які складають присягу, а також черговості у разі, якщо Присягу державного службовця складає не одна особа. Так, відповідно до Порядку складання Присяги прокурора у разі, якщо на заміщення відповідних посад претендують кілька прокурорів, присягу складає спочатку старший за віком прокурор. Після проголошення Присяги прокурорами власноруч ставляться підписи під текстом присяги. У Порядку складання присяги працівниками Національної поліції також чітко окреслено коло осіб, які складають присягу, та черговість складання. З огляду на це відповідно до зазначеного порядку складання присяги працівниками Національної поліції посадові особи, які приводять до Присяги, викликають осіб, що складають присягу, зі строю в алфавітному порядку.

Також варто зазначити, що ст. 36 Закону України “Про державну службу” закріплює перелік осіб, які присутні при складенні Присяги державним службовцем, а саме: державні службовці структурного підрозділу, до якого зараховується особа, та представники служби управління. Незрозумілим залишається питання про відсутність у цьому переліку керівника державного органу, а також інших службових осіб вищих рангів, що черговий раз свідчить про складення присяги, як про формальний акт волевиявлення службовця. Наприклад, на урочистостях з нагоди складання Присяги працівниками поліції присутній керівник поліції, керівники інших правоохоронних органів, ветерани МВС. Під час складення Присяги депутатами Верховної Ради України присутні народні депутати попереднього скликання, Президент України, Прем’єр-міністр та інші державні службовці та посадовці вищого рівня.

Ще одним важливим недоліком, пов'язаним зі складенням Присяги державним службовцем, є необов'язковість наявності державних символів, оскільки ні Закон України "Про державну службу", ні в Типовому положенні про службу управління персоналом державного органу не містить положень, які це передбачають. Згадування про державні символи під час складання Присяги державними службовцями можна знайти в Кодексах професійної етики державного службовця відповідного державного органу. Разом із тим кодекси професійної етики державного службовця у положеннях щодо організації присяги державним службовцем є застарілими, вони містять посилення на статті Закону України "Про державну службу" від 16 грудня 1993 р.

Інакше кажучи, відсутність положень у Законі України "Про державну службу" або Типовому положенні щодо обов'язкової наявності державної символіки під час складання Присяги державним службовцем, на нашу думку, є неприпустимим.

Так, на засіданні, на якому новообраний Президент України складає Присягу, крім символів державної влади, обов'язковими є державні символи відповідно до Конституції України: Державний Прапор України, Державний Герб України та Державний Гімн України, який, у свою чергу, виконується на початку засідання з нагоди інавгурації Президента. Це передбачено і щодо організації прийняття Присяги депутатами Верховної Ради України, а також працівників Національної поліції України. Щодо останніх, то згідно з порядком складання присяги працівниками Національної поліції Державний прапор України виноситься під урочистий марш, а Державний Гімн України виконується після складання Присяги працівниками.

Текст Присяги, завірених підписом державного службовця, є складовою особою справи державного службовця. Стаття 36 Закону України "Про державну службу" передбачає відповідний запис у трудовій книжці факту складання Присяги державного службовця [11]. Варто зазначити, що новелою в Законі України "Про державну службу" є те, що, в разі відмови особи від складання Присяги державного службовця, вона вважається такою, що відмовилася від зайняття посади державної служби, на відміну від Закону України Про державну службу 1993 р., який передбачав як наслідок відмови від прийняття або

порушення Присяги державного службовця припинення державної служби.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи викладене вище, слід зазначити, що Закон України "Про державну службу", що врегульовує деякі питання організації прийняття Присяги державним службовцем, все ж містить певні прогалини та невизначеності, які на нашу думку, доцільно усунути шляхом прийняття Положення про порядок складання Присяги державного службовця для врегулювання організації прийняття Присяги за чітко визначеною процедурою.

Присяга державного службовця повинна посісти певне місце серед інших нормативно-правових актів як для врегулювання питань відповідальності за її порушення, так і для визначення процедурних норм організації приведення особи до Присяги державного службовця. Організація складання Присяги державного службовця повинна бути визначена на законодавчому рівні як юридичний факт зміни правового статусу особи.

На наш погляд, організація складання Присяги повинна не зводитися до формального та символічно-церемоніального акта, а мати нормативний характер. Це дасть змогу особі, яка складає Присягу, більш глибоко усвідомити значущість Присяги не просто як правового феномену, а як акта, що наділяє службовця правами та обов'язками, які він повинен неухильно виконувати. Інакше кажучи, завдяки унормованості організації Присяга державного службовця набуде зовсім іншої інтерпретації та розуміння і перетвориться з формальної процедури в дієвий інструмент юридичної відповідальності за порушення її положень.

Таким чином, розглядувана тема потребує подальшого наукового дослідження з урахуванням управлінської специфіки, оскільки організація процедури прийняття Присяги державним службовцем є правовою формою державного управління.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні науково обґрунтованих підходів щодо вдосконалення процедури організації складання Присяги державним службовцем, що дасть змогу в подальшому уніфікувати цю процедуру. Одним із способів уніфікації організації складання Присяги державним службовцем на основі обґрунтованих наукових досліджень у зазначеній сфері може бути прийняття відповідного положення щодо організації складання присяги.

Список використаних джерел

1. Біла-Тіунова Л. Р. Службова кар'єра в Україні / Л. Р. Біла-Тіунова. – Одеса : Фенікс, 2011. – 540 с.
2. Білинська М. М. Кадрова політика і державна служба : конспект лекцій / М. М. Білинська, О. Л. Євмешкіна, І. Г. Сурай ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., каф. держ. упр. і менедж. – Київ : НАДУ, 2012. – 72 с.
3. Науково-практичний коментар до Закону України "Про державну службу" / ред. кол. : К. О. Ващенко, І. Б. Коліушко, В. П. Тимошук, В. А. Дерезь (відп. ред.). – Київ : ФОРМ Москаленко О.М., 2017. – 796 с.
4. Керівництво та лідерство в системі державної служби : навч.-метод. посіб. / авт. : Ю. В. Ковбасюк, В. А. Гошовська, Л. А. Пашко. – Київ : НАДУ, 2011. – 147 с.
5. Куйбіда В. С. Організація публічної служби в Україні : монографія / В. С. Куйбіда, О. В. Хорошелюк. – Кам'янець-Подільський : Вид-во Зволенько Д. Г., 2016. – 272 с.
6. Реформування державної політики в Україні: теоретико-методологічні засади дослідження та впровадження : навч.-наук. видання / авт. кол. : В. А. Ребкало (кер.) [та ін.]. – Київ ; Львів : НАДУ, 2012. – 352 с.
7. Кадрова політика і державна служба : навч. посіб. / С. М. Сєрьогін, Н. Т. Гончарук, Н. А. Липовська та ін. ; за заг. ред. С. М. Сєрьогіна. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2011. – 352 с.
8. Радченко О. І. Конституційно-правова характеристика інституту присяги народного депутата України / О. І. Радченко // Вісн. Харків. нац. ун-ту внутр. справ. – 2015. – № 3 (70). – С. 44–50.
9. Старілов Ю. М. Службное право : учеб. / Ю. М. Старілов. – М. : Изд-во БЕК, 1996. – 698 с.
10. Мирошніченко Я. В. Етапи проходження державної служби в таможенних органах / Я. В. Мирошніченко // Известия ТулГУ. Экономические и юридические науки. – 2008. – Вып. 1. – С. 233–237.
11. Про державну службу : Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII // Голос України. – 2015. – № 250.
12. Адміністративне право України. Загальна частина. Академічний курс : підручник / за заг. ред. акад. НАПрН України О. М. Бандурки. – Харків : Золота миля, 2011. – 584 с.
13. Лист Міністерства соціальної політики України від 4 серп. 2015 р. № 432/13/155-15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/ministry-of-labor-and-social-policy/5885-432.html>
14. Пархоменко-Куцевіл О. І. Формування, розвиток та модернізація державних посад: концептуально-методологічні засади : монографія / О. І. Пархоменко-Куцевіл. – Київ : ФАДА ЛТД, 2010. – 296 с.

References

1. Bila-Tiunova, L. R. (2011), *Sluzhbova kar"yera v Ukrayini* [Public service career in Ukraine] Feniks, Odessa, Ukraine.
2. Bilyns'ka, M. M., Yevmeshkina, O. L. and Suray I. H. (2012), *Kadrova polityka i derzhavna sluzhba: konpekt lektsiy* [Staff policy and public service: lecture notes], National academy for public administration under the President of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
3. Vashchenko, K. O., Koliushko I. B., Tymoshchuk V. P. and Derets' V. A. (2017), *Naukovo-praktychnyy komentar do Zakonu Ukrayiny "Pro derzhavnu sluzhbu"* [Scientific and practical commentary to the Law of Ukraine "On civil service"], FOP Moskalenko O. M., Kyiv, Ukraine.
4. Kovbasyuk Y. V., Hoshovs'ka V. A. and Pashko L. A. (2011), *Kerivnytstvo ta liderstvo v systemi derzhavnoyi sluzhby* [Management and leadership in the civil service system], National academy for public administration under the President of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
5. Kuybida V.S. (2016), *Orhanizatsiya publichnoyi sluzhby v Ukrayini : monohrafiya* [Organization of public service in Ukraine: monograph], Zvolenko, Kamyanets Podilsky, Ukraine.
6. Rebkalo V. A. and oth. (2012), *Reformuvannya derzhavnoyi polityky v Ukrayini: teoretyko-metodolohichni zasady doslidzhennya ta vprovadzhennya* [Reform of public policy in Ukraine: theoretical and methodological principles of research and implementation], National academy for public administration under the President of Ukraine, Kyiv, Lviv, Ukraine.
7. Ser'ohin S. M., Honcharuk N. T., Lypovs'ka N. A. and oth. (2011), *Kadrova polityka i derzhavna sluzhba* [Staff policy and public service], Dnipropetrovsk regional institute of public administration of Academy of public administration under the President of Ukraine, Dnipro, Ukraine.
8. Radchenko O.I. (2015), "Constitutional and Legal Characteristics of the Institute of the Oath of the Deputy of Ukraine", *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu vnutrishnikh sprav*, vol. 3, no. 70, pp. 44-50.
9. Starylov Y. M. (1996), *Sluzhebnoe pravo* [Staff law], BEK, Moscow, Russia.
10. Myroshnychenko Ya. V. (2008), "Stages of passing the civil service in the customs authorities", *Yzvestyia Tul'skoho hosudarstvennoho unyversyteta. Ekonomycheskye yurydycheskye nauky*, vol. 1, pp. 233-237.
11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "On civil service", №889-VIII, Holos Ukrayiny, vol. 250.
12. Bandurka O. M. (2011), *Administratyvne pravo Ukrayiny. Zahal'na chastyna. Akademichnyy kurs: pidruchnyk* [Administrative Law of Ukraine. General part Academic course], Zolota mylya, Kharkiv, Ukraine.
13. The Ministry of Social Policy of Ukraine (2015), Information letter № 432/13/155-15, available at: <https://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/ministry->

15. Про затвердження Типового положення про службу управління персоналом державного органу Національна державна служба України; Наказ, Положення від 3 берез. 2016 р. № 47 // Офіц. вісн. України. – 2016. – № 27. – Ст. 1091.
14. Parkhomenko-Kutsevil O. I. (2010), *Formuvannya, rozvytok ta modernizatsiya derzhavnykh posad: kontseptual'no-metodolohichni zasady : monohrafiya* [Formation, development and modernization of public positions: conceptual and methodological principles: monograph], FADA LTD, Kyiv, Ukraine.
15. The National Civil Service of Ukraine (2016), "Order of the National Civil Service of Ukraine "On approval of the model regulations on the service of personnel management of National Civil Service of Ukraine", *Ofitsiynyy visnyk Ukrayiny*, vol. 27, p. 1091.

Андрєєв Віктор Олександрович,
аспірант кафедри публічного управління
та публічної служби,
Національна академія державного управління
при Президентіві України,
03057, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 20

Цитування: Андрєєв В. О. Організація складення присяги державного службовця / В. О. Андрєєв // Вісн. НАДУ. Серія "Державне управління". – 2018. – № 3 (90). – С. 5–11.

Стаття надійшла: 16.07.2018

Схвалено до друку: 27.08.2018

Andrieiev, Viktor O.,
postgraduate student of the Department
of Public Administration and Civil Service,
National Academy for Public Administration
under the President of Ukraine,
20, Anton Tsedyk St., Kyiv, 03057, Ukraine

Citation: Andrieiev, V. O. (2018). Orhanizatsiia skladennia prysiahу derzhavnoho sluzhbovtsia [Organization of the public staff]. *Bulletin of the NAPA, Series "Public Administration"*, 3 (90), 5–11.

Article arrived: 16.07.2018

Accepted: 27.08.2018